

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - Sint Lutgardis te ZANDBERGEN

Hoofdstructuur	bao
Instellingsnummer	23812
Instelling	Vrije Basisschool - Sint Lutgardis
directeur	Johan DE COOMAN
adres	Bovenkassei 12_A - 9506 ZANDBERGEN
telefoon	054-32.18.62
fax	054-34.14.86
e-mail	st-lutgardisschool@telenet.be
website/url	www.slz.be
Bestuur van de instelling	VK Basisschool Sint-Lutgardis VZW
adres	Bovenkassei 12_A - 9506 ZANDBERGEN
Scholengemeenschap	Kath. Basisond. Geraardsbergen-Deftinge
adres	Gasthuisstraat 100 - 9500 GERAARDSBERGEN
CLB	Vrij CLB Ninove
adres	Kluisweg 13 - 9400 NINOVE
Dagen van het doorlichtingsbezoek	17/09/2012, 18/09/2012, 20/09/2012
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	20-09-2012
Datum bespreking verslag met de instelling	22-10-2012
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Lucrèce Matthijs
Teamleden	Myriam Vande Moortele Thierry De Vos
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de focus	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJS-REGLEMENTERING?	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	7
3.1.1.2 kleuteronderwijs: muzische vorming	7
3.1.1.3 kleuteronderwijs en kleuteronderwijs: muzische vorming en kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	7
3.1.1.4 lager onderwijs: wiskunde	9
3.1.1.5 lager onderwijs en lager onderwijs: muzische vorming	10
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	12
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	12
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
4.1 Professionalisering	14
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	14
4.2 Evaluatie	15
4.2.1 Evaluatiepraktijk	15
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
6.1 Wat doet de school goed ?	17
6.2 Wat kan de school verbeteren ?	17
6.3 Wat moet de school verbeteren ?	18
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	19
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	19
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	19

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering
2. de kwaliteitsbewaking door de school
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan

Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:

- o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
 3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visie-ontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De Vrije Basisschool Sint-Lutgardis in Zandbergen weet stilaan het leerlingenverlies dat het opliep de voorbije jaren te herstellen. De school profileert zich als een hartelijke dorpsschool met veel zorg voor de leerlingen die hen toevertrouwd zijn. Het team getuigt van een grote professionaliteit en verantwoordelijkheidsgevoel om de leerlingen te begeleiden doorheen de basisschool. De school neemt jaarlijks deel aan schoolexterne toetsen. Ze scoort daar voor wiskunde en Nederlands boven het gemiddelde van de eigen referentiegroep. Leerlingen die de adviezen van de school volgen, kennen een vlotte doorstroom in het secundair onderwijs. Tijdens deze doorlichting staan de leergebieden wiskunde en muzische vorming in de focus voor de beide afdelingen. De processen evaluatiepraktijk en deskundigheidsbevordering worden eveneens belicht.

De leerlingen krijgen een onderwijsaanbod dat gebaseerd is op de leerplannen van het Vrij katholiek onderwijs.

Het team opteerde ervoor om binnen de kleuterafdeling meer leerplangericht te werken.

Om dit te realiseren werd externe hulp ingeroepen. Het voorbije jaar werd vooral nagegaan op welke manier efficiënt kan gepland worden vanuit de visie van de leerplannen. Ondanks dit waardevol initiatief kan momenteel nog niet gesteld worden dat de ontwikkelingsdoelen, via de leerplandoelen voor de meeste kleuters nagestreefd worden voor wiskundige initiatie noch voor muzische vorming. Vooral in de hoekenverrijking laat het team kansen liggen om kleuters aan te zetten tot ervaren, exploreren en verdiepen. De materiële ondersteuning voldoet niet altijd voor de realisatie van de leerplandoelen. Leerkrachten zijn momenteel vooral gefocust op het aanbod binnen de eigen klas en slechts sporadisch maken leerkrachten onderling afspraken over de gradatie doorheen de verschillende klassen. Vroeger aangemaakte documenten worden nog zelden gebruikt. Zo heeft het team momenteel geen kindvolgsysteem om de evolutie van de kleuters te registreren.

In de lagere afdeling hanteert het lerarenteam een onderwijsleerpakket om het leergebied wiskunde te realiseren. Dit garandeert een verticale samenhang doorheen de school. Het aanbod omvat alle domeinen en wordt op een gevarieerde manier aangeboden. Het klasmanagement is gericht op degelijke instructies en gevarieerde oefenkansen, aangepast aan het niveau van de leerlingen. Diverse evaluatiemiddelen geven zicht op de leervorderingen en de evaluatie van wiskunde is gelinkt aan het aanbod. Het verzamelen en analyseren van de leerresultaten gebeurt vooral op initiatief van de individuele leerkracht. Op schoolniveau werden een aantal initiatieven genomen om op basis van resultaten het aanbod bij te sturen. Het leergebied wiskunde voldoet voor de lagere afdeling.

Muzische vorming is de prioriteit voor dit schooljaar. Vanaf dit schooljaar lijsten alle leerkrachten hun aanbod op en relateren dit aan de leerplannen. Leerkrachten zijn zoekende om het brede aanbod van muzische aan te bieden. Ze verwoorden en tonen dat zij bereid zijn vanuit de visie van de leerplannen de verschillende domeinen van muzische vorming aan te bieden. Het domein media krijgt nog te weinig aandacht en muziek wordt eerder eenzijdig ingevuld via het zingen van liedjes. Voor media en muzische vorming ontbreekt binnen de school ondersteunend materiaal. In dit stadium kan echter nog niet gesteld worden dat de eindtermen muzische vorming gerealiseerd worden.

Binnen de leerbegeleiding draagt de klastitularis een grote verantwoordelijkheid. Naast gevarieerde instructie- en werkvormen zijn observatie- en evaluatiegegevens in de meeste klassen de basis voor de leerbegeleiding. Momenteel beschikt de kleuterafdeling niet over een kindvolgsysteem dat de evolutie van de ontwikkeling van de kleuters doorheen de kleuterschool weergeeft. Evaluatiegegevens zijn leerkrachtafhankelijk. Ook in de lagere afdeling zijn de leerlingendossiers weinig ondersteunend voor de gerichte zorg. Vooral in het kader van de verhoogde zorg is er nood aan een schoolinterne visie en duidelijke actiepunten. Momenteel worden veel kinderen schoolextern ondersteund zonder dat er duidelijkheid is of alle schoolinterne ondersteuningsmogelijkheden benut werden. Een duidelijke visie op evaluatie en de analyses ervan moet dit proces ondersteunen. Voor muzische vorming beschikt de school niet over een visie op evaluatie.

Een nascholingsbeleid dat gebaseerd is op schoolinterne noden, is er niet in deze school. Toch zijn er recent een aantal kenteringen. Kleuterleidsters laten zich schoolextern

begeleiden en werken sterk aan de schoolinterne professionalisering. Het team was bovendien zelf vragende partij voor de nascholingen rond de leerplannen muzische vorming.

Het blijft echter een uitdaging voor het team om op basis van de eigenheid van de school prioriteiten af te bakenen en volledig uit te werken. Daaraan kunnen schoolinterne en – externe nascholingen gekoppeld worden. De ervaring en hoge professionaliteit die binnen de school aanwezig is, kan beter benut worden. Een planmatige aanpak en het opvolgen van de implementatieprocessen zal een ondersteuning en houvast betekenen voor het volledige team. Op school is tevens nood aan een visie en acties op het niveau van de verhoogde zorg voor een optimale invulling van de SES-lestijden in het voordeel van die kinderen die de extra zorg verdienen.

Om de onderwijskwaliteit te borgen en bij te sturen kan het team de outputgegevens verder analyseren.

De inspectie vertrouwt erop dat het leergebied muzische vorming in de volledige school en de wiskundige initiatie in de kleuterafdeling vanuit een gezamenlijke doelgerichtheid zal bijgestuurd worden met het oog op het nastreven en/of realiseren van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen om op die manier de kwaliteit van het geboden onderwijs te verhogen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

wiskundige initiatie
muzische vorming

Lager onderwijs

wiskunde
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Logistiek

Welzijn

Veiligheid
Milieu

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJS-REGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op:

3.1.1.1 kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet niet

In de kleuterafdeling zijn er enkel aanzetten voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor wiskunde. Het onderwijsaanbod binnen de verschillende domeinen is onvoldoende doelgericht. Het team beschikt niet over instrumenten voor de opvolging en de voortgang van de kleuters. De leeromgevingen bieden momenteel onvoldoende kansen om op een betrokken en speelse manier tot wiskundige inzichten te komen.

3.1.1.2 kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

De school kan momenteel onvoldoende aantonen dat het aanbod voor het leergebied muzische vorming dekkend is voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen. Door de prille aanzetten tot leerplangerichtheid is het aanbod nog onvoldoende doelgericht en evenwichtig. Het team laat nog veel kansen liggen om kleuters aan te zetten op een creatieve manier de verschillende domeinen van muzische vorming te verkennen en te exploreren.

3.1.1.3 kleuteronderwijs en kleuteronderwijs: muzische vorming en kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Curriculum	De meeste leerkrachten zijn vertrouwd met de leerplannen
Onderwijsaanbod	wiskunde en muzische vorming en de specificiteit voor de
Referentiekader	eigen leeftijdsgroep.
Planning	Het team laat zich sinds vorig schooljaar begeleiden in het
Evenwichtig en volledig	functioneel opmaken van planningsdocumenten met de
Samenhang	leerplannen als referentiekader. De leraren gebruiken een
Actief leren	methode van de onderwijskoepel om de activiteiten te plannen.
	Sinds kort lijsten de leerkrachten de nagestreefde
	leerplandoelen van de verschillende domeinen van
	muzische vorming op in de leerlijn die door de
	pedagogische begeleiding werd aangereikt.
	Voor wiskunde beschikken de leerkrachten over enkele
	documenten die de graduele opbouw van tijd- en
	ruimtebegrippen en thema's moet voorstellen.
	Momenteel kan het team noch de volledigheid, noch de
	graduele opbouw van het klasinterne aanbod voor beide
	leergebieden voldoende garanderen.
	De concretisering van de leerplandoelen in planning en
	activiteiten, en in de inrichting van de speelwerkplekken is
	beperkt. De kleuters krijgen momenteel weinig doelgerichte
	kansen om gevarieerde wiskundige ervaringen op te doen
	of om muzisch creatief te experimenteren.
	Formele afspraken voor variatie en gradatie bij de
	thema's en de inhoudelijke vulling ervan, zijn er niet.

Materieel beheer Uitrusting Ontwikkelingsmaterialen	Doorgaans krijgen de kleuters te weinig kansen tot zelfontdekkend en explorerend leren door een gebrek aan passend, uitdagend en doelgericht materiaal aanbod in de speelwerkplekken. In één klas is de ruimte te beperkt om een passend aanbod uit te bouwen, in andere klassen ontbreekt verbruiksmateriaal dat nodig is om een degelijke onderwijspraktijk op te zetten. Voor muzische vorming is slechts een minimum aan ontwikkelingsmateriaal aanwezig om de ontwikkelingsdoelen voldoende na te streven.
Evaluatie Evaluatiepraktijk Evenwichtig / representatief Kindvolgsysteem	In het verleden werden verschillende kindvolgsystemen opgezet maar momenteel houden de leerkrachten enkel eigen observaties bij. Daarover werd geen overleg gepleegd en elke leerkracht doet dit op eigen initiatief. Zo mist de evaluatiepraktijk momenteel het evenwicht en doelgerichtheid. De ontwikkeling van een nieuw kindvolgsysteem is een prioriteit voor dit schooljaar. Muzische vorming noch wiskundige initiatie worden (systematisch) geëvalueerd of meegenomen in de beeldvorming van de individuele kleuter.
Begeleiding Leerbegeleiding Beeldvorming Zorg	De beeldvorming over de ontwikkeling van de kleuters op het vlak van wiskunde en muzische vorming is momenteel vrij beperkt. Bij de oudste kleuters geeft een gestandaardiseerde test meer informatie over aspecten van wiskunde. Op regelmatige tijdstippen houdt het team een multidisciplinair overleg. De 'risicokleuters' komen daarop aan bod. Om dit overleg voor te bereiden beschikt het team over een waardevol instrument met aandacht voor multidisciplinaire analyse van het probleem en kans tot het maken van afspraken over de verdere bijsturing en opvolging. Dit document is zelden adequaat ingevuld. Uit de gesprekken blijkt wel de aandacht voor preventieve basiszorg, maar bij gebrek aan functionele richtlijnen en instrumenten blijft deze basiszorg veeleer incidenteel en weinig doordacht. Opvallend is de vlugge en frequente doorverwijzing van risicokleuters naar externe hulpverleners zonder dat er op schoolniveau, vooral bij de verhoogde zorg, doelgerichte ondersteuning voor het kind gepland wordt.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Het voorbije schooljaar volgde het team nascholing rond het leerplan muzische vorming.
In tegenstelling tot muzische vorming, was wiskundige initiatie de voorbije jaren geen onderwerp van nascholing. Positief is dat het team zich op professionele wijze laat begeleiden. Het team werkt dit jaar samen met de pedagogische begeleiding verder aan het optimaliseren van de planning.
Het kleuterschoolteam verwacht meer ruimte en tijd te krijgen om aan eigen prioriteiten te werken tijdens de schoolinterne professionaliseringsmomenten zoals de personeelsvergaderingen.

3.1.1.4 lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wiskunde. Het aanbod is volledig, evenwichtig en gradueel opgebouwd. De evaluatiepraktijk sluit nauw aan bij het aanbod en leerlingen worden klasintern doorgaans gericht begeleid. De kwaliteitsvolle onderwijspraktijk blijkt uit het doelgerichte aanbod en de resultaten van de schooleigen en genormeerde toetsen.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Het aanbod is sterk gericht op de realisatie van het leerplan via het gebruikte onderwijsleerpakket. Dit garandeert tevens de verticale doorstroming in de school en de volledigheid van het aanbod. Alle domeinen van wiskunde komen op een gevarieerde wijze en voldoende aanbod. De leerlingen scoren doorgaans boven de eigen referentiegroep voor schoolexterne toetsen van wiskunde.
Leerkrachten weten hun eigen ervaring en professionaliteit te benutten om via duidelijke instructies en gevarieerde oefenvormen de leerinhouden vast te zetten en te verdiepen. In verschillende klassen zijn de leerlingen heel nauw betrokken bij het aanbod via degelijke instructie en gevarieerde instructie- en verwerkingsvormen. Interactief leren en zelfstandig werken worden sterk gestimuleerd. In de hogere klassen gebeurt dit door een gevarieerd aanbod binnen ICT.
Leerkrachten bieden veel structuur door ondersteunende schema's aan te bieden, zowel individueel als voor de hele klas. Vorig jaar maakte het team een aantal schoolafspraken voor meten. Referentiematen zijn aanwezig doorheen de school.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Op school is voldoende didactisch materiaal voorhanden om het leerplan wiskunde te realiseren.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De klasleraar vormt de spil van de preventieve basiszorg. Differentiatie zit in verschillende klassen structureel ingebed. De meeste leerkrachten nemen initiatieven om klasintern de leerlingen bij te werken. Dit gebeurt vanuit het aanvoelen van de leerkracht, op vraag van de leerlingen of na een grondige analyse van een toets. Tijdens het zelfstandig werk zoals hoeken- en contractwerk bieden

klasleraren aangepaste extra opdrachten of gerichte ondersteuning aan leerlingen die het nodig hebben. Leerlingen krijgen ook de kans om elkaar te helpen en te ondersteunen. De zorgleerkracht wordt vooral ingeschakeld voor individuele ondersteuning bij hoekenwerk. De beeldvorming is voor dit leergebied grotendeels gebaseerd op de evaluatie van de methode en de foutenanalyses van de leraren. Dit beeld wordt aangevuld met de resultaten van de gestandaardiseerde toetsen van het leerlingvolgsysteem. Deze worden systematisch bij begin en midden schooljaar afgenomen. Zo spoort het team leerlingen op met leerachterstand voor wiskunde. Het leerlingendossier bundelt alle informatie over de leerling. Meestal komt het team tot een genuanceerd beeld van de mogelijkheden en beperkingen van de leerling. Het valt op dat in de dossiers weinig sporen te vinden zijn van de concrete schoolinterne hulp of ondersteunende interventies voor deze leerlingen. Het team ent de verhoogde zorg zelden op doelgerichte handelingsplannen met duidelijke afspraken over de taak van de klasleraar en de schoolinterne ondersteuners. Dit leidt vaak tot vroegtijdige en frequente uitbreiding van de zorg door het inschakelen van externe hulpverleners voor leerlingen met een zekere leervertraging voor wiskunde, zonder dat de school kan aantonen dat ze zelf alle middelen heeft aangewend om deze leerlingen te ondersteunen.

Evaluatie
 Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing

De evaluatie van wiskunde gebeurt vooral via toetsen van de methode, aangevuld met toetsen van de klasleerkracht en sluit nauw aan bij het aanbod. De meeste leerkrachten maken foutenanalyses op bij toetsen. Ze zijn alert voor de resultaten van de leerlingen en sturen leerlingen indien nodig bij. In de meeste klassen hebben leerlingen individuele gesprekken met de leerkrachten in het kader van de eigen leervorderingen.

3.1.1.5 lager onderwijs en lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

De school kan op dit moment nog onvoldoende aantonen dat de eindtermen muzische vorming gerealiseerd worden. Er zijn aanzetten om vanuit de visie en de uitgangspunten van het leerplan, het aanbod bij te sturen. Sporadisch zijn er afspraken over de verticale samenhang binnen de school. Een aantal domeinen van muzische vorming worden stiefmoederlijk behandeld. Voor de domeinen media en muziek ontbreekt het nodige materiaal om de leerplandoelen te realiseren.

Curriculum
 Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Actief leren

Het leerplan vormt duidelijk het referentiekader om muzische activiteiten te organiseren met het oog op het bereiken van de eindtermen. Het team gaf in het verleden zelf aan nood te hebben aan een instrument dat de volledigheid van het aanbod en de gradatie doorheen de lagere school in kaart brengt. Sinds het begin van het lopende schooljaar gebruiken de

leraren een leerlijn aangeboden door de pedagogische begeleiding. Daarin duiden ze aan op welk moment ze een leerplandoel nastreven. Op schoolniveau is er ook afgesproken om in de planning de muzische activiteiten te markeren en systematisch de muzische domeinen te vermelden.

Sommige leraren vullen dit nog aan met een gedetailleerd jaarplan per muzisch domein.

Het team heeft groeiende aandacht voor de verschillende muzische domeinen. De domeinen beeld en muziek krijgen traditioneel de meeste aandacht. Binnen het domein muziek krijgen de kinderen nog steeds weinig kansen tot improviseren en experimenteren met klankbronnen, tot muzikaal samenspel en musiceren. Drama krijgt in enkele klassen een gevarieerde en rijke invulling. Beweging en media komen minder frequent en doelgericht voor in de planning.

Leerkrachten getuigen zelf dat de kwalitatieve invulling van de verschillende muzische domeinen sterk varieerde in het verleden.

De bijgewoonde activiteiten tijdens de schooldoorlichting getuigen overwegend van creativiteit. In verschillende betekenisvolle activiteiten kregen leerlingen de kans om zich creatief te uiten en kregen ze kansen tot exploreren en beleven.

Op school zijn er verschillende initiatieven om muzische vorming te integreren in het schoolleven en om de samenhang te ondersteunen. Een voorbeeld daarvan is het jaarproject. Er zijn kansen om klasoverschrijdend muzisch samen te werken, onder andere tijdens de integratie derde kleuterklas-eerste leerjaar.

De meeste leerkrachten streven naar samenhang van de muzische activiteiten met een lopend thema voor wereldoriëntatie, de actualiteit of een project.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd

De onderwijstijd voor muzische vorming is in niet alle klassen ideaal ingevuld. Zo wordt de onderwijstijd in een aantal klassen gehaald via korte muzische momenten van ongeveer tien minuten. In enkele klassen wijken geplande muzische activiteiten voor lessen over andere leergebieden.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Het materialenaanbod in het kader van muzische vorming voldoet niet. Zo is er te weinig materiaal om het domein media vorm te geven en zijn er geen melodische muziekinstrumenten voorhanden.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief

Op schoolniveau zijn nog geen afspraken aangaande de evaluatie van het leergebied. De meeste leerkrachten zijn zich bewust van dit hiaat. Verschillende leerkrachten deden op eigen initiatief waardevolle pogingen om muzische vorming te evalueren via o.a. zelf- en peerevaluatie.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Zorg

De kansen en mogelijkheden die er zijn binnen muzische vorming ter ondersteuning van het leer- en ontwikkelingsproces worden sporadisch benut. De beeldvorming over de muzische vaardigheden blijft

doorgaans beperkt. In het leerlingvolgsysteem is weinig informatie over het ontwikkelingspeil van de leerling opgenomen. Daardoor sluit het aanbod soms minder aan op datgene waar de kinderen aan toe zijn. Toch slagen sommige leerkrachten er goed in om gedifferentieerde kansen te scheppen en rekening te houden met muzische talenten of beperkingen van kinderen.

Ze creëren zo een veilige muzische sfeer, waarin de leerlingen plezier beleven en een persoonlijke smaak kunnen/mogen ontwikkelen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Vorig schooljaar werd op een pedagogische studiedag het leerplan muzische opvoeding onder de loep genomen.

Tijdens een personeelsvergadering werd de leerlijn muzische opvoeding gepresenteerd door de pedagogische begeleiding.

Muzische vorming blijkt een prioritair werkpunt te zijn, maar het is niet duidelijk welke de vooropgestelde doelen zijn en welk traject het team wil afleggen om die doelen te bereiken.

Gerichte klasbezoeken, effectieve feedback of andere strategieën om leerkrachten systematisch te motiveren, te stimuleren of te ondersteunen in het vernieuwingsproces zijn er niet. Leerkrachten vinden en stimuleren elkaar vooral informeel vanuit hun sterke gerichtheid op professionaliteit. Er zijn weinig formele momenten waarbij die interne expertise van de individuele leraren wordt aangewend om de kwaliteit van het leergebied muzische vorming op schoolniveau te verbeteren.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op:

Onderzochte voorwaarde	Verwijzing regelgeving	JA/NEEN
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs?	decreet bao - art. 62,6°	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht?	decreet bao - art. 62,8°	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen?	decreet bao - art. 62,10°	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op:

Onderzochte regelgeving	Verwijzing regelgeving	JA/NEEN
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn	decreet bao - art. 37	ja

opgenomen?		
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen		ja
• de bijdrageregeling		ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal		ja
• de afspraken in verband met het rookverbod		ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden		ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend		ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift		ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis		ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen		ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten		ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld		ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht?	decreet bao - art. 37	neen
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen?	decreet bao - art. 47	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt		ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen		ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert		ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs		neen
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen		ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving?	decreet bao - art. 28	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid?	decreet bao - art. 153septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan	BVR personeelsformatie	ja

een individueel werkplan voor de leerling?		
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie?		ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift?	decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot. het getuigschrift?	decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct?	decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week?	decreet bao - art. 28	ja
Heeft de school overlegd of onderhandeld in het lokaal comité over een 29ste lestijd?	decreet bao - art. 28	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

Motivering

Doelgerichtheid: Er is onduidelijkheid over de manier waarop nascholingen tot stand komen. In het verleden werd nogal eens ingespeeld op initiatieven van de pedagogische begeleidingsdienst of de scholengemeenschap. Vorig jaar werden schoolintern een aantal prioriteiten vooropgesteld. Voor de hele school is dat muzische vorming, specifiek voor de kleuterschool een begeleidingstraject voor een optimale werking van de kleuterafdeling, gericht op de leerplandoelen. Volgens het team zijn deze beide prioriteiten er gekomen op vraag van de leerkrachten. Een analyse van de noden met een degelijke besluitvorming is er echter niet aan vooraf gegaan. Bij gebrek aan een duidelijke afbakening van prioriteiten durven lopende nascholingstrajecten te verwateren of treedt er versnippering op.

Ondersteuning: Voor dit schooljaar is nog geen uitgeschreven en goedgekeurd nascholingsplan. Individuele leerkrachten werken wel aan de opdrachten die hen gegeven werden vanuit de gevolgde nascholingen. Er werd echter geen vast tijdspad vooropgesteld en de te bereiken doelstellingen met deze trajecten zijn niet voor iedereen duidelijk. De praktische realisatie van de gevolgde nascholingen wordt zelden geëvalueerd of opgevolgd op de klasvloer. Onderlinge sociale controle en de hoge betrokkenheid van leerkrachten bij hun klaspraktijk zorgen er echter voor dat leerkrachten nascholingen omzetten in de klaspraktijk.

Doeltreffendheid: De recent gevolgde nascholingen zijn ondersteunend voor de klaspraktijk. Op lange termijn blijkt dat vernieuwingen tijdelijk waren en niet altijd opvolging krijgen. Zo werd het lange traject dat afgelegd werd voor de implementatie en verticale doorstroming van het leergebied wereldoriëntatie niet volledig afgerond. Voor zorg werd, bij gebrek aan een duidelijke praktijkgerichte en schooleigen visie op zorg, een sterk wisselend personeelsbestand en een gebrek aan zelfreflectie te weinig professionaliteit opgebouwd.

Ontwikkeling: Verschillende leerkrachten zijn zeer sterk gemotiveerd om de eigen praktijk bij te sturen. De verspreiding van praktijkervaringen, overleg per graad en collegiaal overleg gebeurt eerder spontaan. Doordat dit niet altijd op schoolniveau en met het volledige korps gebeurt, bestaat het gevaar dat er verschillende vernieuwingsstromingen ontstaan doorheen de school.

Inbreuken tegen de regelgeving

Geen goedgekeurd nascholingsplan voor het lopende schooljaar.

4.2 Evaluatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
ondersteuning, ontwikkeling

4.2.1 Evaluatiepraktijk

Motivering

Doelgerichtheid: Op school zijn een aantal afspraken over evaluatie op korte en middellange termijn. In de kleuterafdeling is het team zoekende naar een kindvolgsysteem en momenteel houden leerkrachten enkel vrije observatiegegevens bij. In de derde kleuterklas neemt de klastitularis enkel van risicokleuters schoolrijpheidstesten af. In de lagere afdeling zijn toetsen vooral gericht op het evalueren van de leerlingen in functie van het rapport of in verschillende klassen ter ondersteuning van een gedifferentieerd aanbod. Om zicht te krijgen op de vorderingen van de leerlingen in de lagere afdeling neemt elke klas jaarlijks deel aan externe toetsen voor wiskunde en Nederlands.

De doelgerichtheid van de evaluatie voor de leergebieden wereldoriëntatie en muzische vorming is nog beperkt. Het team heeft nog geen visie op evaluatie van deze leergebieden.

Ondersteuning: De leerkrachten gebruiken vaak de toetsen bij de onderwijsleerpakketten om de leerinhouden te evalueren. Er zijn een aantal afspraken rond de frequentie van evaluatie in functie van het rapport. Zelfevaluatie door de leerlingen of binnen de groep krijgt al kansen net als de feedbackgesprekken met leerlingen.

De evaluatiepraktijk conform het leerplan voor muzische vorming en wereldoriëntatie is nog niet uitgewerkt. Verschillende leerkrachten maken zowel na de klasinterne testen als de testen voor het kindvolgsysteem foutenanalyses op. Deze resulteren in verschillende klasinterne zorginitiatieven. Dit gebeurt ook naar aanleiding van de resultaten van de schoolrijpheidstesten in de derde kleuterklas.

De resultaten van de testen voor het kindvolgsysteem dienen soms als evaluatie-instrument om het aanbod doorheen de verschillende klassen te evalueren en bij te sturen. De evaluatie van de resultaten van schoolexterne proeven dienen in de eerste plaats om de vorderingen van de leerlingen bij te houden, de kwaliteit van het eigen aanbod te bewaken en soms om de klasinterne werking bij te sturen. Dit alles gebeurt echter op initiatief van individuele leerkrachten en wordt slechts sporadisch opgetrokken naar het schoolniveau.

Elk kind beschikt over een vorderingsfiche doorheen de school. Deze zijn echter zelden volledig ingevuld. In de kleuterafdeling is er momenteel geen kindvolgsysteem om de vorderingen van de kleuters op te volgen. Bij risicokinderen bevat het kinddossier vaak ongestructureerde informatie. Resultaten en rapporten van externen worden zelden geanalyseerd met het oog op een zekere diepgang of continuïteit in de aanpak van het kind.

Doeltreffendheid: De evaluatiepraktijk is voor wiskunde gericht op de realisatie van de leerplannen. Binnen de evaluatiepraktijk is doorgaans aandacht voor kennis en inzichten. Klas- en leergebiedafhankelijk zijn vaardigheden en attitudes onderwerp van evaluaties. Verschillende leerkrachten nemen initiatieven voor zelf- en groepsevaluatie maar op schoolniveau is daar nog geen gelijkgerichte visie over.

De verzamelde informatie van testen en observaties, leidt nog niet tot een duidelijke analyse van het aangekaarte probleem noch tot een concreet handelingsplan om het kind schoolintern te ondersteunen.

Ontwikkeling: De evaluatiepraktijk voor muzische vorming is een prioriteit voor het lopende schooljaar.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Het verantwoordelijkheidsgevoel van de teamleden voor de school en haar leerlingen is groot. De directeur bepaalt in grote mate zelf de koers binnen de school. Hij zet de grote lijnen uit en organiseert de personeelsvergaderingen. De personeelsleden hebben een zekere inspraak in het beleid. De zorg- en ICT-coördinator organiseert wel in grote mate zijn beleidsdomeinen. Er zijn geen/weinig werkgroepen met een duidelijke taakomschrijving en verantwoordelijkheid. Leerkrachten kleuteronderwijs waarderen sterk de schoolexterne ondersteuning in hun ontwikkelingsproces. De voorbije jaren hadden ze immers niet het gevoel actief te kunnen/mogen participeren binnen de schoolinterne overlegmomenten.

Het team omschrijft zichzelf als een hecht team met een goede onderlinge samenwerking. Recent bewijs daarvan is de gemotiveerde deelname van de teamleden aan de vernieuwingsinitiatieven in het kleuteronderwijs en de aanzet tot leerplanimplementatie muzische vorming. Het blijft echter de vraag of de visie van waaruit vernieuwingen starten voldoende gedragen en gecommuniceerd is met het hele team. In het schoolwerkplan zijn weinig schooleigen visieteksten terug te vinden en uit gesprekken blijkt niet altijd een gelijkgericht antwoord op de vraag naar het waarom van bepaalde initiatieven. Opvallend is echter dat het team in het verleden o.a. voor het zorgbeleid een eigen visie ontwikkelde maar dat er in de praktijk nog weinig van de visie noch van de vooropgestelde acties overblijft. In de kleuterafdeling leidden de recente nascholingen tot een tabula rasa. Zo is er momenteel een totale leegte qua afspraken over observaties en het kindvolgsysteem.

Het team streeft ernaar om mee te zijn met de recente onderwijsvernieuwingen. Prioriteiten groeien op basis van signalen van leerkrachten of initiatieven die van verschillende instanties op de school afkomen. De prioriteiten voor dit schooljaar zijn globaal gekend, maar een concreet stappenplan om het vernieuwingsproces te ondersteunen, ontbreekt. In het verleden werden een aantal vernieuwingen met te weinig diepgang uitgewerkt door een gebrek aan een duidelijke uitzetting en afbakening van doelen en gebrek aan opvolging en begeleiding. Voorbeelden daarvan zijn de evaluatiepraktijk bij het leergebied wereldoriëntatie en het bijhouden en opvolgen van de zorgvisie. Twee items die werden bijgestuurd en opgevolgd na de vorige doorlichting maar die nadien geen zuurstof meer kregen.

Ook al gebeurden de huidige prioriteiten niet op basis van een grondige interne analyse, de leerkrachten getuigen achter de prioriteiten te staan en willen deze samen verder uitwerken.

Het schoolwerkplan wordt onvoldoende gebruikt als een beleidsinstrument. Er staan weinig concrete, duidelijke afspraken in opgenomen, wat belemmerend is voor de continuïteit, de opvolging en de duidelijkheid in besluitvorming.

In de invulling van de lestijden SES en in mindere mate zorg, was er de laatste jaren weinig continuïteit. Hierdoor waren er weinig kansen om professionaliteit op te bouwen op dit terrein. Bovendien is er in de beleidsvisie weinig aandacht voor de concrete uitwerking van de acties op niveau van de verhoogde zorg.

Het talenbeleid mist visie en concrete doelen. Het talenbeleid was tot nog toe geen expliciet aandachtspunt. De school verklaart dit door de uiterst beperkte instroom van anderstalige of taalzwakke kinderen. De aandacht voor de taalontwikkeling is ingebed in de dagelijkse praktijk en in de nagestreefde leerplandoelen voor o.a. Nederlands en Frans.

Via toetsen van de methode en genormeerde toetsen volgt elke leerkracht de vorderingen van de leerlingen. Sommige kinderen krijgen compenserende maatregelen. De verwachtingen over het gebruik van Nederlands als instructietaal en bij de communicatie zijn eerder impliciet aanwezig.

Op school is een aantal initiatieven dat wijst op een groeiend zelfreflecterend vermogen. De school neemt met het vierde en zesde leerjaar deel aan de centrale toetsen van het eigen net om het effect van het geboden onderwijs in te schatten. Resultaten van toetsen van onder andere het kindvolgsysteem leidden tot bijstellingen binnen het aanbod op school- en klasniveau. Er zijn prille aanzetten om outputgegevens te verzamelen. Deze kunnen echter verder geanalyseerd worden met het oog op de nodige bijstellingen en het bewaken van de eigen kwaliteit.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed ?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de eindtermen wiskunde in het lager onderwijs.
- De bereikte resultaten van het wiskundeonderwijs.
- De aanzetten in het kleuteronderwijs om leerplangericht te werken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De bereidheid tot professionalisering en de spontane initiatieven die daartoe genomen worden door leerkrachten.
- De evaluatiepraktijk voor wiskunde in de lagere afdeling.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het verantwoordelijkheidsgevoel van de school voor haar leerlingen.

6.2 Wat kan de school verbeteren ?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De materiële ondersteuning voor het leergebied muzische vorming in het kleuter- en het lager onderwijs.
- Het aanbod binnen de hoeken verrijken om het spontaan en gericht leren te ondersteunen en te stimuleren in het kleuteronderwijs.
- Expliciteren van afspraken om de verticale samenhang in het kleuteronderwijs te bevorderen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Gezamenlijk prioriteiten vooropstellen op basis van sterkte-zwakteanalyses en de nascholingen koppelen aan de gekozen prioriteiten.
- De evaluatiepraktijk grondig uitwerken in de kleuterafdeling.
- De evaluatiepraktijk verder uitwerken in de lagere afdeling.
-

Wat betreft het algemeen beleid

- Werken aan visieontwikkeling als basis voor gelijkgericht werken binnen de school.
- Planmatig aanpakken, sturen en opvolgen van implementatieprocessen.
- De visie en acties in het kader van de verhoogde zorg binnen de school uitschrijven en planmatig en gelijkgericht realiseren.

- Samen school maken door interne deskundigheid ook te benutten op schoolniveau.
- Outputgegevens verder analyseren om de onderwijskwaliteit te borgen en/of bij te sturen.

6.3 Wat moet de school verbeteren ?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Geïntegreerd nastreven van de ontwikkelingsdoelen muzische vorming in de kleuterafdeling.
- Geïntegreerd nastreven van de ontwikkelingsdoelen wiskundige initiatie in de kleuterafdeling.
- Realiseren van de eindtermen muzische vorming in de lagere afdeling.

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies m.b.t. erkenningvoorwaarde voldoen aan de onderwijsdoelstellingen

BEPERKT GUNSTIG

Kleuteronderwijs

omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor
wiskundige initiatie
muzische vorming

Lager onderwijs

omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor
muzische vorming

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 20-09-2015 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

GUNSTIG

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Lucrèce Matthijs

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: